

ԻՍԹԱՆԳՈՒԼ 14 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

# ՏԱԽԻԼԻՅԷ

ՊԱՊԸ ԱՆԻ ՎԵ ԽՐՏԻՍԻ ՄԸՍԸՐ

Էկլր Խորտիկ հող բեթեթերինն Պապը Ալի հաղորդնտա օւան նիլեթլերի իւղէ-  
րինէ, հալեա շիւրհէ գալապիլիի իտի  
իսէ, միւշարիլէյհ հաղբեթլերի թարա-  
ֆընտան, պօս տեֆա, Պապը ալիլի  
կեօնտրիլիլ օւան ճէվադնամէ մուվա-  
ճէհլսինտէ, արթըգ մէլքէւր շիւրհէ-  
լիւր, մահլ օլմալը արբարը :

Խըբտիվ հաղրել լիժրի, Ե իւղ լինում էրի  
 ուրտէյի քեամիւնն պիւր լիարաֆա ալիմ-  
 մադսըղըն, տահա խաֆիքի սուրել լիտի,  
 գարալը օլան քիւլ լիախանէ, վէ միւյ-  
 տան օղուեուհու պիւր լիսան իլէ, հէւ-  
 քիւմէ լիին պաշլընա լիլ քիլիլ լիւնէ լու-  
 ի իրիւղ հէօս լիլ լիլ լիլ լիլ լիլ լիլ լիլ լիլ  
 մէլ իտի:

Մատնամ քի, ուէօյլէ ոյիր ճէլապ, նամմէ թէ քրտրէն ճէլապ վերմմ, քիւն, Պոսպը ալինին շէրէֆի, սպըգոսն աւ չըւա, միւսաստէ իւմմէզ, իմոի, աւ, թրգ միւքեալմմինն էլըննէ, իճըասթ Կէշէճը օթաճաղը, քշշի իսթիպիլիր,

Դէմքի տայիւրէլքուն, Աստորագան  
հաղթել թէրինին, իշի, սոն տէրհէլէրէ  
վարտըմաղլըք հաղլընտա, հիւքիւմէ,  
թին ինթէքսիգ օլտուգունա, հալնապլ  
իսպաթ սահա վիւմէք թէսալվարուն  
տա օլտուգուն, թէվաթուր պուլմուշ  
սուր — հիւքիւմէթլ պիզուտն աղ տաթլ  
ըւզտա պուլունանն, Էշի գրիլիքուալըր,  
մէգբիւր իսթէքսիգլիլ, գասաթ վէ գա-  
րարսըղլըք մասնաթ վիթիպէլէրլըր  
մէգբիւր իսթէքսիգլիլք իսպաթը, ան-  
ճաթ, խըտիվ հաղթել թէրինին, տաը  
հուգուգլարը վէ վագիֆէլէրին մալիւ-  
ղըմաթ, վէ պէօլլէլիքլ պէնան գըլը-  
նան հուգուգլարը թէճափուղ իթիթի-  
տէ, ազլ իտիմէք իհթիմալի թահ-  
թընտա պուլունանճաղըն մուգարրէրէն  
պէրան իթմի իւղըն, • իյզուսաթ վէ-  
րիճի պիւր ֆլըման, իրտան իտիմլպին-  
տէն իպարթ օյաճաթ իմի :

Հալ օլու քի , պէօյլէ պիր թէվա  
թուր , կիւճ իլէ , իթիմատտ շտեան սա  
եըլապիլ իր :

Մըսըրը ի՛նչ Հիւքիւմէթի սէնդիէ  
միեանկսնոտէ ճարի օլան իւլմիլուլթը  
հէկեան եւկեան թարիֆ իթմլք իւզ  
ընէ, շիմտիէ գատար իծրա օլունան  
մուխապլրաթմտոն պաշգոմ, հէջ պլը  
ֆլըրմոն ի՛նչ, տահա Ղիեատէ պիր էյ-  
զաշաթ վլըրլմէզ, վէ պլզ, խըտիվ  
շալըրլըրլինն, քիւտի իմթիեաղարը  
վէ վաղըրլըրլը հազգընտա, Զաթը սէ-  
տարէթընհանհէրի թարաֆընտան օլու-  
նան պէեանաթը ըլտու իմիւթ օլտու-  
ղունու, թէ.բըրրիւր իլլէտիք :

Պապը-Աւի, զաթնն սահհհհն, բու-  
լիթիդանն միւսաւաւ իթաիլի հու-  
տուտան զիւաւթ, սապ ու թնհամ-  
միւլ իլլիթի տիր, վէ էկ'ը, 1840 սե-  
նէսիւթ, Մէհմէտ Աւի բաշանն սի-  
լահարը իւ պաշա չըգարըւմուտան հի-  
լէ վէ քիւսթալըդըն, 1870 սէնէսիւթ.

տէ խմայել քաջա մարտիկէն իւր իհրոսէ  
կէն իրկել սինէ միւստտէ ի թմլ յէ հա  
ղըընմամը իսէ Գաղը-ալի ի իհն  
քննոր ֆիւրմնադըր տալի ինտէ մագ  
իտիմիլ օլնա ճէղալըր Էսպիւղ վէ  
գուվէ թլի սուրէ թտէ իհրա ինմալ ի  
տէն պաղա Էհէ պիւր թարբըր զալմա  
միլ արը :

Արթըզ հէ պիր եալանա հաճիթ գաւ-  
մամը տըր, խըտիվ հազըլթիւրի, սու-  
ֆի վէ սառէ սուրէթտէ, էսթիգլալի-  
էլթի քեամիլէ խիմմք սվ գասաղնտա  
պուլունմագտա տըր. վէ էկէր Յապը-  
ալի, վաղըթ զապ էիմմքսիլին, հա-  
րէթէթէ չըգըմագ իսէ, պիր սէնէ կէ-  
մէղսն էվիլ, Խմայիլ բոշա, մէգքիւր  
իսթիլալիէլթէ էւլէլ շաճաթ պըր :

Յնուան սօնրու նէ՞՝ օլածագ տըր :

Տեղեթի Աւիհէ, քննաի, Էն պաշ-  
 ԼԸ միաշխման Էաւթիկի ղոյ պիմ  
 տիքանէ սանքա, նէթիհէն պաշանիլը  
 օմուշ օտուղունու քիմ ինքեալիտէ պի-  
 լճէք աղի, Էաթատ, Թունա Պէյլէք-  
 լընիսն, վի հաթիվա, Թըրհալա, Է-  
 բիլա, վէ Պուշարթիվանը տաթի, պ-  
 ին սուրթիվա, աղաւտ օլաղըլը հուղուշ-  
 արքան, քիմ մանէա միթիպիլճէք տիլ

Խալլըր . Հիւմէլիթն շլրէֆի , վէ տէվ-  
լէլիթն էֆնիէէթլէ պիր հաւտէ պուրաւն-  
մաւը , ամանագ , զէ ֆիրմանըն իրաւտ-  
օրնէ միւսաւաւտէ խալլըր – քի մի գըքիւր  
ֆիրման իլէ , խամպիւր լապա , քէնտի քիւս-  
թախլըրը ճէգաւըրը չէքմէլլի , վէ քէն-  
տաի տլլ խալլիկ , իւրքիէ պիր պաշ-  
տաւր կէչքիլիլի տիր . –

Խամպիւ Բաշանքն եւր'նէ, քիմ կէ-  
չէճէյի իւզերնէ, վազիֆէ իմմայիւ.  
էւ վերը քի, սաաբզ, ազըլը, վէ-  
քէսկին ուիր ումթ օմու, օլուռն :

Ի վրոյս պատեղ լինելով Երևանումն հիշ պի-  
րեսի տախտի, անըն ինքնաթիռ մըն ինք-  
մեք իւզուէ, նէ պիր տառն մ ինչ նէ տէ պիր  
կէ մի, հիշ պիր չէյ, եւ Երևանումն զըմը-  
տառն մանաւաճաղ յար տոր :

Յորոհում տեղի է թիկն բռնի թիգոմ-  
սքնա, երախօտ խուսուսի օւսն մէնջա-  
ւթ լարքնա, մատաի սուրբ յիտ, իմանա-  
լի մէքլիք հուսուսուսան աշաղը օ-  
լարագ, խրտիլ հաղբի էլ թիկնի թէլ-  
լիգ վէ հիմալի էլ մէքլիք, ուհապի իր-  
լաքի, ինկի հաղբի էլ լարք հիւքմալ թի, Պա-  
սաւ պիկնի հաղբի էլ լարք հաղբի էլ լարք

անընդհատ Լճից արևելքում հասնում էր պարսկական առևտրական ճանապարհին, իսկ արևմուտքում՝ Երևանի և Եփրատի միջև ընկած ճանապարհին։

Թաֆլընտան պիր շերեֆ, ետօտ  
պիր մնֆաալի գողտըլամահաճազ  
սուրեթու, Եաղտա պիր Գաղըշըշըշ  
չըղարմաընի մն իմմ, ք ին, իմը-  
րալոր Տաղըլմըլընի, քիֆայլիթ ի-  
մանէ, ք սուրեթու, մշլուլ օղմազ տու-  
խիլ իկեճիլ, ք իր զուլանման տըր-

Իստի, Պապը-ալինին, սիւլիւքի-  
տէճէյի ևն աչըզ բօլիթիզա, հէմա ին-  
չապ լաւաթի տոր, Էկէր Պապը-ալին

մէջընդ մի քանի տարի ինքա իշխան ի  
նչ, Սրբոր, վէ համար շինող ու  
Քուրանտա պիտ ախնյէ դատար, իմէ  
իմէ պուրիվարը զուհար իտէնիկ,  
պիտէ շիւրէսիկ կիպի սանրանաղ  
արը :  
(Եւ իմէ Հէրա)

(Lettre à l'Empereur)

ԹԻԻՐՔԻԱՏԱ ՀԻՒՆԷՐ ՈՒ ՍԱՆԱԹ՝

[illegible]

Յրանաատա պիղիմ շու պիւլիւք  
գոստոբումուզ վար տըր քի , Թիւրքիա-  
տան վէ ումուկն Շարգոտան կէլէն չէյ-  
լէրէ չօղուգ էհէմլիլէթ փրմլ յիղ :

Տէւնեանքն էն ալիս իբլիմին մա-  
լեք պուլունան մէջքիւր մահէլէրին  
յազըրաբըր ալըալդատա, հալընըը, կի-  
ճէլէրի երլաբլա միւզէ յյէն Պոսթօրուն  
զէլզ ու սէֆա պաղըրլաեհըր սուրէթի-  
նի, մինարլտէն մինարլյէ ազո խոն  
միւէղզիլըր սէտալարը, վէ երաօտ  
Պին Վիթր կիճէ նստ մասալ քիթիմալի-  
տա նազը ու պէհան օլունան վէ պա-  
ղը եկըրլընտէ օլոպ տէսիսէլէրի վէ  
հարմ վաղալարը պուլունան սիհիլպաղ-  
լըղլարը ֆիքրիմիսէ կէթիլիւնքան տիր

Հաւ պու. քի. ւ պու. կիւն, Թիւրքիա  
մէջդէւր մասաւ քիթապարընտաւ նաղչ  
ու պիւտան օրնտան էսկի հաւ ու հէյ  
եւթիւտի խորու հիւ, Կիթապանըն տա  
սիւր զրմալարը միսիւլու, շիմոթիք մէյ  
տէնիթիթ եօլունտաւ էլէրի էլէրի կիթ-  
մէքտէ, վէ կիէր Կիթապա միւլէթէրի  
տիլէտազընտաւ, հաւէա Ումանըլարըն  
թէաճհիւպիսի պատի օլան պիւր շէյ վար  
իսէ, օ տախի, քէնտիլէրինի, Կիթապա  
միւլէթէրի սըրտապըն կիշիւմէք զրմ-  
նընտաւ, թարաթիթըլտան զուհուրա կէ-  
լէն ճահաւ ու իգտամամ տըր :

[illegible]

Օթուղ սենյակն պերու, թիւերքիս-  
նըն տէլիգանըլաբը, Թրանսա, Աւ-  
մանեա վէ կնկիլթըրտա պուռնան  
մէքիթպըրտէ թահսիլէ իմ ու ամնաթ  
իլլէմքտէ տիբըր, Կնչ սահիպ մալի-  
մաթ վէ թէգատտիմէ չալըան զաթլա-  
րըն, Թրանսաեա կէրքիքիքի, վէ չէ-  
րէֆ ու իֆթիթաբըմզըն պաշլընա է,  
սատը օլան իմ ու ամնաթ թահսիլ իթ-  
տիքիքիքի պիլիքի :

Թիւրքիստան պուլունան միհնետիւ-  
լէր, զալփալար, քիմեակիլլէր, մաքի-  
նա ետիրճըլար, սանաթքեարար, վե-  
սայիլէ վէ սայիլէ, Էլլըսգառու թահ-  
սիլէ ուլում ու ամառի էլլիմիլլէր տի-  
ւէ պունլար, պիզանէ Էյրէտիքլէր-  
նի, վաթանաորդուա իճուա էլլիմիլլէր

տիր . աղ վազըթառն , Յրանստեւ ,  
Պօղազ իշէ զըւըլարընտան , եհնի եհնի  
իճաուար , վէ իզմուլ իրտիրիվիշ հիւ-  
նէրլըր կէլէճէկի , պիզէ շէւպհէնդ  
տիր . սանսլթքետըլարըմլզ , միզքէբը  
նէլիճնսու շէւլըրտէն խիլիքատէ իթ-  
մէքլէյի քէնսուլըրէ պիբ շէրֆ ու իթ-  
թիխար ասաւ խուճէքլըր տիր :

Բարխսէն ՄԷԼՔԷԼԻ ՄԷԼՔԷԼԿԻ Թա-  
ւ.պօլսոնտէն զան կ'ենձ վէ շօճընթշուար  
Սարգիս պէյնէ , Լճաւա Էքարօզ Խո-  
նունա նձվիճատ պիր մաքնա իրաւ  
Էյլէպկիկնի կէ՛օրմաւտի Ժ . նասը քի  
մաւիւն Ժ տիրւ , մէգքեր մաքնա ԷՆԷ  
սանտթիլարն նաղար ու տիգթաթմարը-  
նը գիւտաւտիպի ճէլպ Էյլէլ տիր :

Չորրորդան սարանը Հիմանադրու Խն-  
չա օլունսուդտա , լծաչ , սևմիր , վե-  
պունլարա միւմասիւ սայիր աղլը շէյխ-  
րի եօզարը չըգարմագ խաւսուսուհուս  
կէօրիւէն միւշքիւլաթա , ինկիլեդ վե-  
ճրանսըզ սանաթքարալարընըն թիշայ-  
յիւրի մուճիպ օլան , մէզքիւր սաաթի  
կիւզէլ մաքիւնա մարիֆէթիշէ դալկէ Խ-  
սարմիշ սիր :

Սարգիս պէյ, Զաւթը հաւրէթի հա  
հանէ ի ինն ինչա իշխորտիկի օւ մէշհու  
ռֆազ վաթօրա տախի, մէկ քիւր մա  
քինանք ու լոռուռու պ վազ վէ իսի իմալ  
իլէ միշտ տիւր :

Խաթանյուզուան տխգ իշխոհկիմիգ պի  
մէք թուպտա, ֆաթիւ աճա աշխու էհ  
լի սանաթ օլան Պալեան ֆաթիւասը  
նրն պու տէֆա ինչա իյլետիքլերի պի  
նալար հազգընտա, թօհաֆ մալխամաթ  
լար վլրիմիշ տիր. աալէն էրմէն օլան  
մէգքիւր ֆամիլանըն ազալարը, պի  
զաշ սիւրիւտէն պլրու սերայի հիւմա  
հուռլար պաշ գալֆալընը իթմէքլե  
շէրֆիլէ մալֆթէիւր պուլունմուշա

Պու. Կիւնքի Կիւն Պալեան ֆամիլ  
Եաքընտան, պէլէտիյէ միւհէնտիսի Սար  
գիւ պէյ իլէ, Զաթը հազըթի Շահա  
նէնիյն պաշ գալֆապը օլան Կիւն պիրա  
տըլըլըի Յակոբ պէյ պուլընմագտա  
ստը:

Մեշարելիէյ Յակոբ պէյ, Բարիսին  
Լնճէ հիւնէրլէր (պօղար) մէքթէպինս  
վէ Մ: Լապրուսթուն հիւնէր խանսդին  
աէ (գործարան) թահսիլի հիւնէր ու  
սանսթ իլլէմի տիր:

Խաբէրաթօրիչա հաղորթլէրէնին ն  
ստըրէթէ գապուլ օրունաճաղը հաղորն  
տա թէրթիպ օրունան գարաբնախտ  
Պօղաղ իշիինն Սնատօլ զընըրնտա վա  
զը Պէյղօլ օրտուկետհընտա պիր Եօղ  
լամա թալիին իճոտ իտիլէճկի տալի  
պիտիթիթի իտի : Պէյղօլ տէնիւ  
տէն ազաճըղ ուզագտա , իքի թարաֆը  
օրմանլըզ , վէ նաղը ու թափիր օլուն  
մաւա շաւան թէրէլէր պուլունան պիր  
մահրայի տիլքիշատա վաղը պուլուն  
մագտա տրր :

Իմբերաթօրիչս հազրէթըրէրէնս վիւստէրնուն անճագ պր հաֆթա էվկէր Զաթըր հազրէթի Շահանն, մեղքըր սահրատա կէնիւ զէ գայէթ տօնայթըմըշ պր քէօլք ինչս իտիմէսինի միւրատա պուեռմուս, տուր:





